

Jaarverslag 2024

Onze Taal in 2024

Beste lezer,

Sinds een paar jaar voeren we bij Onze Taal het motto 'Alles over taal voor iedereen'. Het is een grote ambitie, die ons nog elke dag inspireert om verder te kijken dan de dingen die we al doen. In dit jaarverslag nemen we je mee langs alle verkenningen en ontdekkingen die we in 2024 deden. We wensen je veel leesplezier!

Arno Brok voorzitter
Vibeke Roeper directeur

Met ruim 19.500 leden is Onze Taal een taalvereniging van formaat. Via de Taaladviesdienst, de website, digitale nieuwsbrieven en de sociale media bereikte het genootschap in 2024 bovendien elke week ruim 200.000 taalliefhebbers en taaladvieszoekers.

In 2024 maakte Onze Taal zes afleveringen van het tijdschrift en beantwoordde de Taaladviesdienst meer dan 10.000 individuele taalvragen. Hoogtepunten waren het Taalfeest – het eerste evenement dat Onze Taal met Vlaamse partners op Belgisch grondgebied organiseerde – en de komst van tien vrijwillige taaladviseurs. We creëerden ook een nieuwe functie binnen het team: die van educatiemedewerker.

Het bestuur stelde in 2024 een meerjarenbeleid vast voor de periode 2025-2028. Daarin blijven het tijdschrift en de Taaladviesdienst belangrijke pijlers onder de organisatie, maar gaat Onze Taal ook activiteiten ontwikkelen voor nieuwe doelgroepen, zoals scholieren en mensen die op latere leeftijd Nederlands leren.

Lees het meerjarenplan via [Onzetaal.nl/meerjarenbeleid](https://onzetaal.nl/meerjarenbeleid)

Het bereik van Onze Taal

Het lidmaatschapsjaar 2024 werd afgesloten met 19.552 leden; een daling van 2,65% ten opzichte van het jaar ervoor, toen Onze Taal 20.084 leden had.

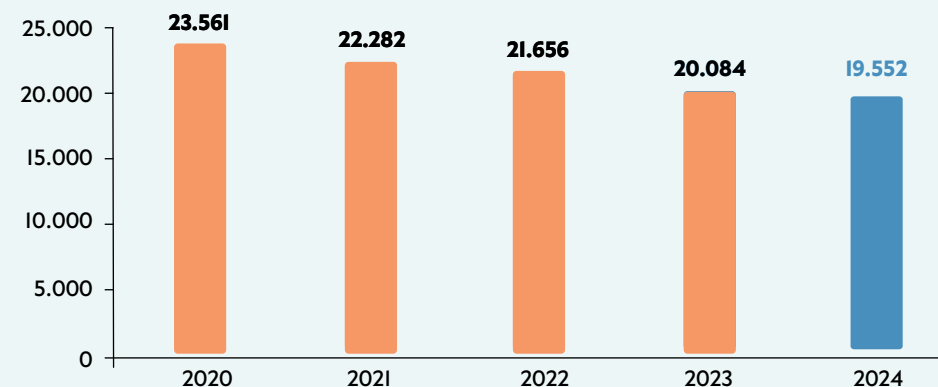
Hoewel het aantal betalende leden afnam, bleef het bereik van Onze Taal groeien. Op Facebook, Instagram, LinkedIn en X had Onze Taal in 2024 ruim 170.000 volgers. Het aantal lezers van de wekelijkse nieuwsbrief Taalpost steeg zelfs met 20%: van 100.000 naar 120.000 abonnees.

Taalliefhebbers van de toekomst

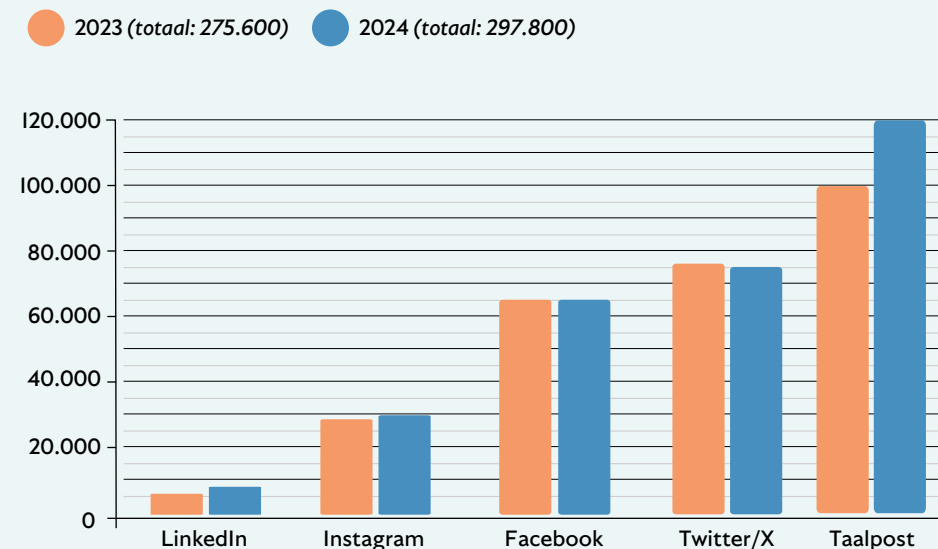
Waar staat Onze Taal voor? Voor taalliefde en taalplezier. En wat ontbreekt er vaak in het onderwijs? Precies dát. In september begon educatiespecialist Louk Röell bij Onze Taal. Hij voorziet scholen in het basis- en voortgezet onderwijs van inspirerend en actueel lesmateriaal. Zo kweken we de taalliefhebbers van de toekomst!

Nieuw in 2024

Aantal leden op 31 december

Wekelijks bereik van Onze Taal

Tijdschrift *Onze Taal*

De jaargang 2024 bestond uit zes nummers met in totaal 544 pagina's. Het tijdschrift besteedde aandacht aan onder meer online daten, studententaal, straatnamenbeleid, dialecten, het Papiaments, nieuwe taalconstructies en hoe je praat met iemand die depressief is.

Er waren interviews met Manon Uphoff, Herman Finkers, Babs Gons, Nicoline van der Sijs, Mohamed Ouaamari en Spinvis. In mei verscheen een themanummer over de taal en manipulatie, en in november een bijzonder themanummer over de verspreiding van het Nederlands in de wereld.

vertellen over reisgrage Nederlanders uit de afgelopen eeuwen die mensen tegenkwamen die er anders uitzagen dan zij, anders spraken en leefden. De taal moest zich daarnaar voegen. Elke nieuwe ontdekking kreeg een eigen idioom, elke lening was een bewijs van hoe krachtig taal kan zijn bij het overbrengen van overtuigingen. Bij bezoeken aan Afrika kwamen de Nederlanders bijvoorbeeld zwarte mensen tegen, die ze *negers* noemden. Dat woord komt uit het Latijn en betekent simpelweg 'zwart'. Het is via het Portugese en Spaanse *negro* naar Nederland gekomen. De Nederlandse commerciële vloot nam het in aangepaste vorm mee naar de koloniën in de nieuwe wereld.

In een stad als Nieuw-Amsterdam, het latere New York, was het een veelgebruikte term, bijvoorbeeld om in advertenties slaven mee aan te duiden. Zelfs na de relatief korte Nederlandse koloniale tijd bleef de term daar hangen; in de plaatselijke Engelse uitspraak werd het *negar*, in plaats van het meer gebruikelijke *negro*. Sommige onderzoekers geloven dat deze uitspraak (mede) aan de basis ligt van de racistische term *nigger*, die rond dezelfde tijd ontstond in de Verenigde Staten. Dat woord, ooit heel normaal, heeft door de geschiedenis een connotatie gekregen van racisme en vernedering, maar de Nederlandse oorsprong is niet zeker. Gezien de geschiedenis zou het echter niet verbazen.

Amerikaanse oostkust

De geschiedenis is zelden eendimensionaal. Nederlanders bedachten niet alleen termen om 'de ander' mee aan te duiden, die ander ging ook met het Nederlands aan de haal. Nederlandse woorden vertellen ook een geschiedenis van het leven na de verovering van Nieuw-Amsterdam door de Engelsen. ontdekte ik tijdens onderzoek voor mijn boek

Breedte, maar ook diepte

Voorheen waren themanummers van *Onze Taal* vaak een breed uitwaaierende verkenning van een onderwerp, met allerlei verschillende auteurs en invalshoeken. In 2024 publiceerden we voor het eerst een 'dieptethema'. Schrijver en Taalboekenprijswinnaar Philip Dröge schreef een essay over hoe het Nederlands zich in allerlei andere talen heeft genesteld. Het is het langste artikel dat *Onze Taal* ooit heeft gepubliceerd.

Nieuw in 2024

In de staten New York en New Jersey is op het platteland nog eeuwen Nederlands gesproken. Afro-Amerikaanse slaven en knechten in die regio bedienden zich ook vaak van de taal van de Nederlandse kolonisten. Soms gedwongen, soms omdat ze in een Nederlandstalige plaats waren geboren. Daardoor bleven in de Afro-Amerikaanse gemeenschap Nederlandse woorden rondzingen. Ze verbasterden, kregen soms een andere betekenis, maar ze waren hardnekkig, net als in Indonesië. Een uitdrukking uit de Amerikaanse straattaal als *fly* ('geweldig') zou volgens sommige taalkundigen bijvoorbeeld van het Nederlandse *fraai* afstammen, en het nu enigszins verouderde *cat* ('gozer') is een zeer verbasterde versie van *kerel*.

Caribisch gebied

Ook in het Caribisch gebied was slavenhandel de reden dat Nederlanders er waren neergestreken. Suriname, de Caribische eilanden ... op die plekken waar mensenrechten ver te zoeken waren, was er ironisch genoeg tegelijkertijd een talenrijkdom als nooit ervoor. Er werden tenslotte slaafgemaakten verhandeld met taalachtergronden van Wolof tot Madinka en van Twi tot Kikongo. De plantage-eigenaren en eerdere kolonisten kwamen juist vanuit allerlei delen van Europa: naast Nederland ook Portugal, Spanje en Engeland. Om met elkaar te kunnen communiceren, ontstonden er mengtalen als het Papiaments (op de voormalige Antillen) en Sranantongo (in Suriname). In die talen zit daardoor soms een beetje Nederlands. Op Aruba is je banaan bijvoorbeeld *geel*, kijk je vertederd naar een *konènci* ('konijn(tje)') en koop je postzegels in een *post-kantoor*. Maar het is niet altijd *makriki* ('makkelijk') te herkennen: een Surinamer kan een *skrufu* ('schroef') indraaien in een *fokanti* ('vierkant') tafelblad.

Doordat de bestuurlijke banden met Nederland nog lang zijn aangehouden in die voormalige koloniën in de West – soms zelfs tot op de dag van vandaag – heeft het Nederlands er de officiële taal kunnen worden. Toch is het meestal niet de taal waarin Surinamers en inwoners van de voormalige Antillianen zich het best kunnen uitdrukken. Dat is dan eerder Papiaments, Sranantongo of nog een andere taal.

Een hele baas

Je kunt argumenteren dat *apartheid* en beledigende namen voor andere volkeren uitwassen zijn. Iedere taal heeft negatieve woorden voor 'de ander'; het is moeilijk om daarmee iets te zeggen over de totaliteit van een taal en de nuances van de geschiedenis. Zeker als je historische woorden gebruikt om te oordelen over mensen nu. Het zijn incidenten, kun je beweren, weinig meer.

Maar dat moet ons er niet van weerhouden te leren van de woorden die Nederlanders rond de wereld hebben achtergelaten. Alleen al het aantal uitleenwoorden zegt veel over de aard van de reizen. Neem nu het woord *baas*. Dat is in 57 talen terechtgekomen, en is daarmee het meest uitgeleende woord uit de Nederlandse taal, weten we dankzij het uitstekende werk van taalkundige Nicole van der Sijs en haar team van onderzoekers.

Baas is een oud woord dat van oudsher niet voorkwam in verwante talen. Kom je er een variant van tegen in een buitenlandse taal – en dat is vaak – dan is de herkomst dus het Nederlands. Het is niet zo gek dat uitgerend *baas* zo populair is gebleken rond de wereld. Het is makkelijk uit te spreken: slechts één lettergreep, zonder ingewikkelde lettercombinaties. Bovendien is *baas* veelzijdig: je kunt het daadwerkelijk formeel gebruiken, voor iemand die leiding geeft aan een groep mensen. Maar ook met een knwinkslag, voor iemand die je op een vriendelijke manier wilt →

Taaladvies

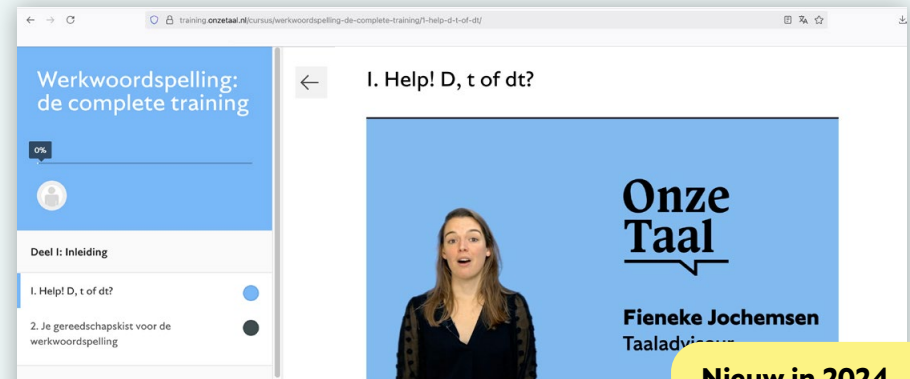
In 2024 beantwoordde de Taaladviesdienst van Onze Taal 11.915 eerstelijns taalvragen. De meeste vragen kwamen binnen via WhatsApp, de Taaladvieslijn en e-mail: respectievelijk 27%, 27% en 37%. Het aandeel vragen via Twitter/X daalde naar 9%.

Daarnaast schreef de Taaladviesdienst nieuwe en herziene adviespagina's voor Onzetaal.nl en voor Taaladvies.net, en werden er weer honderden nieuwe woorden toegevoegd aan de spellinglijst, die een onderdeel is van onze website. De taaladviespagina's werden in 2024 gemiddeld 735.000 keer per maand geraadpleegd.

Beste Hermien, heel veel dank voor uw heldere antwoord op mijn vraag over 'geweld' en 'geweldig'. Mijn NT2-cursisten waren ontroerd dat 'een organisatie' (de Taaladviesdienst) persoonlijk antwoord geeft.

Bedankt! Niet enkel helder maar ook erg interessant!

Veel dank voor uw uitgebreide en duidelijke antwoord.

Nieuw in 2024

Online trainingen

In het najaar van 2024 verschenen de eerste online trainingen van de Taaladviesdienst op het platform Training.onzetaal.nl. Met deze heldere, laagdrempelige trainingen kunnen cursisten in hun eigen tempo spelling- en grammaticaregels opfrissen.

Nieuw in 2024

Vrijwilligers

Taalvragen beantwoorden is belangrijk maar tijdrovend werk; daarom deed de Taaladviesdienst in 2024 een oproep voor vrijwilligers. Het bleek een gouden greep: dankzij de vele aanmeldingen konden we tien vaste vrijwilligers opleiden. Het vrijwilligersteam is nu al niet meer weg te denken!

Evenementen

Onze Taal organiseerde op 5 oktober samen met VRT en de lage landen een publiekscongres in deSingel in Antwerpen. Het 'Taalfeest' was het eerste evenement dat Onze Taal op Belgisch grondgebied organiseerde. Het gevarieerde programma, met optredens, lezingen en workshops, trok zo'n 800 bezoekers uit Nederland en België.

Taalboekenprijs

Voor de zesde keer organiseerde Onze Taal samen met het Algemeen-Nederlands Verbond en dagblad Trouw de verkiezing van het beste taalboek van het jaar. Het winnende boek van 2024 was *De Tawl* van Philip Dröge. In dit boek gaat Dröge op zoek naar sporen van het Nederlandstalige verleden in New York en New Jersey.

Groot Dictee

Onze Taal werkte ook in 2024 mee aan het Groot Dictee der Nederlandse Taal. De taaladviseurs keken de dictees van de veertig deelnemers na. Directeur Vibeke Roeper gaf als juryvoorzitter de uitslagen door tijdens de live uitzending op NPO Radio 1. Het Groot Dictee werd gepresenteerd door Frits Spits en voorgelezen door Gerdi Verbeet.

Nieuw in 2024

Naar België

Het was een langgekoesterde wens om het Onze Taal-congres ook een keer naar België te brengen. Dat het in 2024 eindelijk lukte, was te danken aan de perfecte samenwerking met *de lage landen* en VRT. Het resultaat was een in alle opzichten geslaagd Taalfeest. En: het wordt vervolgd!

Meer van Onze Taal

Uitgeverij

In mei verscheen *Swipen voor een kwarrel*, waarin Milou Andree en Vivien Waszink de taal van dating onder de loep nemen. In het najaar kwam de 32ste editie van de *Taalkalender* uit, waarvan zo'n 9000 exemplaren over de toonbank gingen.

Radio

Ook in 2024 werkte de Taaladviesdienst mee aan *De Taalstaat* op NPO Radio 1. We stopten met de Woord van het jaar-verkiezing, maar kozen wel een 'Taalpionier van de eeuw': schrijfster Paulien Cornelisse.

Podcast

In de podcastreeks 'Over taal gesproken', die Onze Taal en het Instituut voor de Nederlandse Taal samen produceren, verschenen zeven nieuwe afleveringen; gesprekken met mensen uit de taalwereld en taalwetenschap.

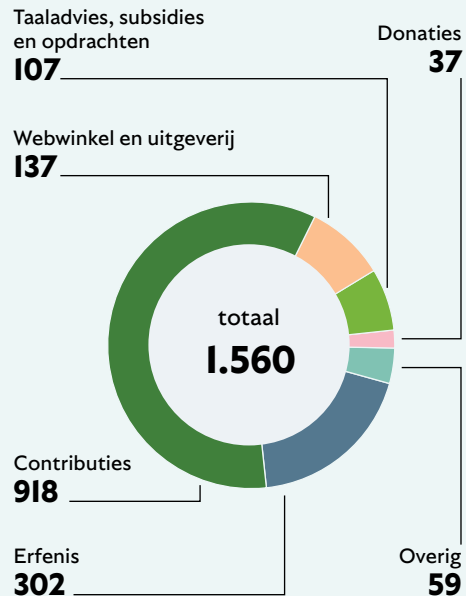
Chocola

Het begon als grap maar hij kwam er echt: de letter IJ in chocola!

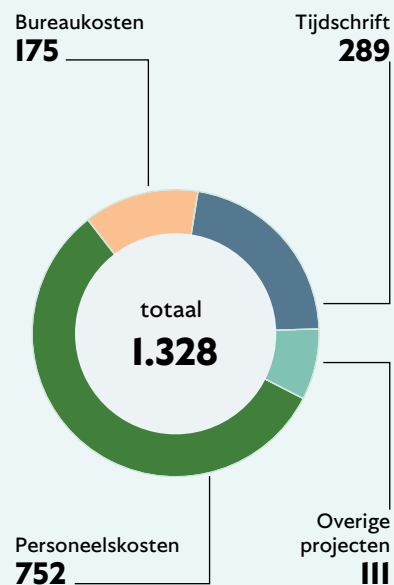

Begroting 2024

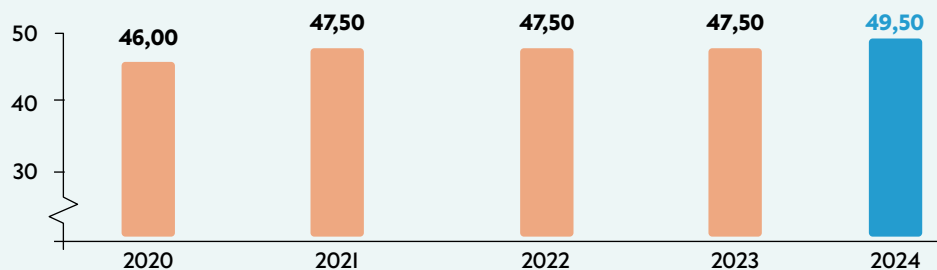
Inkomsten in duizenden €

Uitgaven in duizenden €

Prijs van een regulier lidmaatschap in €

In en uit in 2024

In 2024 bestond 75% van de inkomsten uit contributies van de leden. Andere inkomsten kwamen binnen bij de Taaladviesdienst (9%) en de webwinkel/uitgeverij (11%). De overige 5% was voornamelijk afkomstig van incidentele donaties, giften van de Vrienden van Onze Taal, maar ook advertenties en rentebaten.

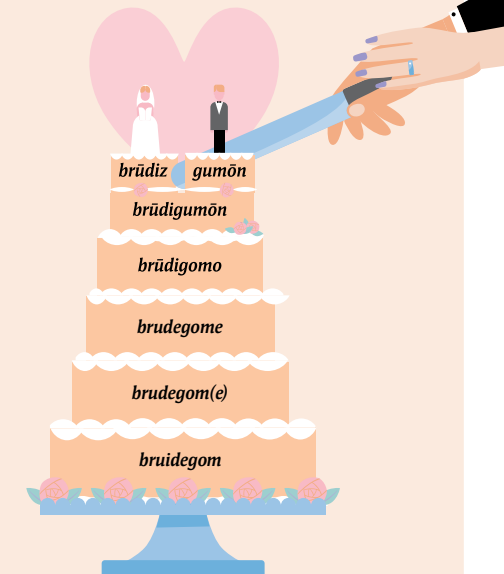
De contributieverhoging van € 2,- die in 2024 werd ingevoerd, gold niet voor leden die een machtiging voor automatische incasso afgeven. De meeste leden betaalden daardoor niet € 49,50 maar € 47,50 voor een regulier lidmaatschap.

Er waren gedurende het jaar meevallers (lagere personeelslasten en algemene lasten), maar ook tegenvallers (lagere contributie-inkomsten, minder inkomsten uit boekenverkoop).

In 2024 ontving Onze Taal een erfenis van € 302.000 uit de nalatenschap van een van onze oud-leden. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de vereniging, en ingezet voor specifieke projecten.

Dankzij de nalatenschap sluit Onze Taal het jaar af met een positief resultaat van € 232.291. Laten we deze buiten beschouwing, dan is er een tekort van ca. € 70.000.

Onze Taal in 2025

Tijdschrift

De redactie produceert zes tijdschriftnummers, waaronder een themanummer over dieren en taal (mei) en een verdiepend themanummer met een 'longread' over de talige kant van inburgering (november).

Taaladviesdienst

Het vrijwilligersteam wordt uitgebreid met nieuwe leden, en de Taaladviesdienst voert een pilot uit rond taaladvies voor studenten die Nederlands als tweede taal leren.

Taalfeest

In samenwerking met *de lage landen* en VRT organiseert Onze Taal de tweede editie van het Taalfeest. Het vindt plaats in Utrecht, op 11 oktober 2025.

Uitgeverij

De 33ste editie van de *Taalkalender* verschijnt in de zomer van 2025, en in het najaar brengt Onze Taal een nieuw boek uit: *Woord voor woord*. Hierin bundelt Yoï van Spijk de afleveringen van zijn tijdschrift-rubriek 'Taal aan de wandel', en vult ze aan met meer informatie over de herkomst van alledaagse woorden.

Educatie

Op Onzetaal.nl komt een verzameling nieuw lesmateriaal voor het primair en voortgezet onderwijs. Bij elk nummer van *Onze Taal* worden nieuwe lessen toegevoegd.

Trainingen

Het aanbod op [Training.onzetaal.nl](https://training.onzetaal.nl) wordt aangevuld met nieuwe trainingen over spelling en grammatica. Ook komt er een training over het formuleren van begrijpelijke zinnen.

Zij maken Onze Taal

Bij Onze Taal werkten eind 2024 tien vaste medewerkers (gemiddeld 30 uur per week), met in totaal een formatieruimte van 8,6 fulltime arbeidsplaatsen.

Roos de Bruyn, Rutger Kiezebrink, Fienke Jochemsen en Isabel Erisman (tot maart 2024) vormden de Taaladviesdienst.

Saskia Aukema, Raymond Noë en Ludmilla Coornstra voerden de bureauredactie. Vanaf november 2024 was Noor Hoppenbrouwers stagiair op de redactie.

Louk Röell was vanaf september 2024 in dienst als educatie-medewerker.

Leonie Flipsen en Margriet Koen verzorgden de ledenadministratie, de financiële administratie en het officemanagement.

Anne Rosenberg verzorgde als freelancer de marketing en communicatie van Onze Taal.

Freelance taaladviseur Aleid van de Vooren ondersteunde de Taaladviesdienst gedurende enkele maanden.

Vibeke Roeper was als directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding aan de organisatie.

Vrijwilligers

Hermien Kalkman, Paul van der Pol, Herman Vogt, Herman Giesbers, Jacques Bettelheim, Elisabeth Heijkoop, Paul Meijer, Wesley Eikenaar, Inez Beckers en James Zwaag bemensen als vrijwilligers het taaladviesloket.

Externe redacteurs

Fieke Van der Gucht en Peter-Arno Coppen waren als externe redacteurs betrokken bij het plannen en redigeren van het tijdschrift. Erik Dams en Marc van Oostendorp voerden de redactie over de wekelijkse nieuwsbrief *Taalpost*.

Redactie-adviesraad

De Redactieadviesraad vergaderde in 2024 twee keer. Onder voorzitterschap van Jaap de Jong adviseerden Lieve De Wachter, Faysal El Morabit, Maaïke Verrips, Sarah Gagestein, Matijs Lips, Geertje Slangen, Nelleke Noordervliet en Marc van Oostendorp over de ontwikkelingen bij het tijdschrift.

Bestuur

Het bestuur bestond eind 2024 uit: Arno Brok (voorzitter), Erwin Nijse (penningmeester), Frits van Oostrom (secretaris), Jenny Audring, Axel Buyse, Geertje Slangen en Willemijn Zwart.

Bij de algemene ledenvergadering trad Nelleke Noordervliet af. Zij werd opgevolgd door Geertje Slangen. In 2024 kwam het bestuur vijfmaal bijeen.

Tekst: Vibeke Roeper
Vormgeving: Studio Het Mes
Foto's: Anne Rosenberg (pag. 6),
Bas Bogaerts (pag. 7 en 8), Eelkje
Colmjon (pag. 7), Instituut voor de
Nederlandse Taal (pag. 9), Liang Hai
(pag. 9), KRO-NCRV (pag. 9), Saskia
Aukema (pag. 9) en Onze Taal.

Onze Taal

Paleisstraat 9
2514 JA Den Haag

administratie@onzetaal.nl
www.onzetaal.nl